

SPIS RZECZY

Spis ilustracji i map	7
<i>Marek Barański</i> Wstęp do niniejszego wydania	9
Przedmowa	13
I. WSTĘP	17
1. Europa średniowieczna: wieża Babel czy zgodny chór?	17
2. Co to znaczy: naród?	19
3. Nationes – gentes – populi	27
4. Patria	32
II. PUNKT WYJŚCIA	35
1. Świadomość plemienna	35
2. Rzymianie a barbarzyńcy	39
3. Rozpad i nowe więzi	49
4. Wandalowie i Ostrogoci	51
5. Hiszpania wizygocka	61
III. SANCTA GENS FRANCORUM	74
1. Geneza Franków	75
2. Budowa państwa Franków	79
3. Frankowie i „Francia”: struktura terytorialna, językowa, świadomość	85
4. Mesjanizm frankijski jako fundament imperium karolińskiego	97
5. Czynniki odśrodkowe: Akwitania	101
6. Czynniki odśrodkowe: Burgundia	105
7. Marginalne terytoria na zachodzie: Bretania i Waskonia	112
8. Marginalne terytoria na wschodzie: Alemania, Bawaria, Turyngia	114
9. Ostatnie nabytki: Fryzowie, Sasi, Goci	118
10. Rozkład wspólnoty frankijskiej: przesłanki i siły działające	120
IV. «LA DOLCE FRANCE, TERE MAJOR»	144
1. Siły odśrodkowe i tradycja karolińska w królestwie zachodniofrankijskim	144
2. Król symbolem jedności Francji i ośrodkiem kształtowania świadomości francuskiej	154
3. Tradycja frankijsko-karolińska a francuska świadomość narodowa	163
4. Naród francuski a regionalizmy i patriotyzmy dzielnicowe	187

V. «TERRA NATIVITATIS, DELECTABILIS GERMANIA»	198
1. Królestwo wschodniofrankijskie: wyodrębnienie i wspólnoty plemienne	198
2. Początki świadomości niemieckiej	209
3. Pozytywny i negatywny wpływ idei Cesarstwa na kształtowanie niemieckiej świadomości narodowej	222
VI. ITALIA – DILETTO ALMO PAESE	235
1. Italia bizantyjska i Italia longobardzka	235
2. Tendencje unifikacyjne i odśrodkowe: od Karola Wielkiego do Ottona	248
3. Odnowienie tradycji rzymskich w oczach mieszkańców Italii	260
4. Idea jedności: Fryderyk II i Dante	277
VII. AMBORUM NEUTRUM	294
1. Regnum Lotharii i jego rozpad	294
2. Usamodzielnienie i wyodrębnienie niderlandzkich organizmów politycznych	307
VIII. ŚREDNIOWIECZNA ŚWIADOMOŚĆ NARODOWA: DROGI ROZWOJU, PRZESZKODY I MANOWCE	321
Zakończenie	346
Wykaz skrótów	350
Bibliografia i przypisy	352
Uzupełnienie bibliografii	390
Indeks osób	392
Indeks nazw geograficznych i etnicznych	406